

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење Закона садржан је у чл. 63. до 66. и члану 69. Устава, којима је утврђено право на слободу одлучивања о рађању, права детета, права и дужности родитеља, посебна заштита породице, мајке, самохраног родитеља и детета, као и социјална заштита грађана и породице.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о финансијској подршци породици са децом („Службени гласник РС“, бр. 113/17, 50/18, 46/21-УС, 51/21-УС, 53/21-УС, 66/21 и 130/21), у даљем тексту: Закон) заснован је на праву и дужности родитеља да подижу и васпитавају децу, праву детета на услове живота који му омогућавају правилан развој и обавези државе да подржи добробит породице, детета и будућих генерација.

Одредбе овог Закона представљају део укупне друштвене бриге о деци и доприносе побољшању услова за задовољавање основних потреба деце, дају посебан подстицај за рађање деце и пружају подршку материјално угроженим породицама, породицама са децом са сметњама у развоју и децом са инвалидитетом, као и деци без родитељског старања.

Зато овај закон представља опредељење државе у области популационе политике, а укључујући демографске потребе.

Разлози за доношење овог закона произлазе из анализе његове досадашње примене у пракси и потребе измена и допуна постојећих законских решења у циљу његовог унапређења као и уређења одредбе Закона коју је Уставни суд у предмету IУЗ-299/2018, својом одлуком од 22. децембра 2022. године прогласио неуставном, а чије објављивање у „Службеном гласнику Републике Србије је одложио за шест месеци.

Полазећи од чињенице да је Закон о финансијској подршци породици са децом који се примењује од 1. јула 2018. године донео доста новина у овој области, то је са почетком његове примене вршена и анализа његових ефеката у пракси, а све у циљу унапређења донетих законских одредаба.

Поред тога разматрани су и предлози и сугестије грађана и удружења која се баве породицом и децом добијени у писменом обраћању Министарству за бригу о породици и демографију као и на одржаним састаницима, а који се односе на унапређење Закона.

По разматрању свих предложених решења и њихових економских ефеката приступило се изменама и допунама законских одредаба у оквиру расположивих

буџетских могућности како би се додатно побољшао материјални положај породица са децом.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ОДРЕДАБА

Чланом 1. извршена је допуна члана 11. Закона увођењем новог права на одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност.

Чланом 2. дефинисани су услови и начин остваривања новог права на одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност.

Чланом 3. извршена је измена у члану 17. Закона која се односи на услове за остваривање права на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета и дата је могућност оцу детета, који је лице које самостално обавља делатност да у договору са мајком детета преузме коришћење овог права када дете напуни три месеца живота.

Чланом 4. извршена је корекција у члану 18. Закона која се односи на висину остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета ради усклађивања са извршеним изменама у члану 17. Закона.

Чланом 5. извршена је корекција у члану 19. Закона која се односи на начин утврђивања укупног износа и начина исплате остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета ради усклађивања са извршеним изменама у члану 17. Закона.

Чланом 6. извршена је измена у члану 38. став 1. Закона која се односи на овлашћење министра да прописује ближе услове и начин остваривања права која су прописана Законом.

Чланом 7. предлажу се прелазне одредбе којима се дају решења о поступцима који су започети по прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 8. уређује се ступање на снагу овог закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за реализацију права прописаних Законом о финансијској подршци породици са децом у 2023. години опредељена су у буџету Републике Србије на разделу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања: Програм 0903 – Породично-правна заштита грађана, Програмска активност – 0001 – Права

корисника из области заштите породице и деце, Функција 040 – Породица и деца, Економска класификација 472 у износу од у износу од 87.388.788.000,00 динара.

За исплату права на одсуство са рада ради неге детета и одсуство са рада ради посебне неге детета и накнаду зараде, односно накнаду плате оца детета, ако је мајка детета лице које самостално обавља делатност потребна су средства у износу од 17.000.000,00 динара.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење закона по хитном поступку, сагласно члану 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 - пречишћен текст) садржани су у чињеници да се предложеним законским решењима врше измене и допуне Закона о финансијској подршци породици са децом чија примена треба да почне 1. маја 2023. године.

На тај начин, отклониле би се околности које би могле нанети штету због немогућности примене нових прописа.

VI. РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЛИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ДА ЗАКОН СТУПИ НА СНАГУ ПРЕ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ“

Законом је предвиђено његово ступање на снагу 1. маја 2023. године.

Имајући у виду значај измене прописане овим законом за унапређење популационе политике, неопходно је да се благовремено створе услови да се што пре отпочне са спровођењем подстицајне мере, па се предлаже да Закон ступи на снагу 1. маја 2023. године.

ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О ФИНАНСИЈСКОЈ ПОДРШЦИ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ

Члан 11.

Права на финансијску подршку породици са децом, у смислу овог закона, јесу:

1) накнада зараде, односно накнада плате за време породичног одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета;

1А) ПРАВО НА ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА И ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА И НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ ОЦА ДЕТЕТА, АКО ЈЕ МАЈКА ДЕТЕТА ЛИЦЕ КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ;

2) остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета;

3) родитељски додатак;

3а) право на новчана средства за изградњу, учешће у куповини, односно куповину породично-стамбене зграде или стана по основу рођења детета;

3б) једнократна помоћ за рођење другог и трећег детета;

4) дечији додатак;

5) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања;

6) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом;

7) накнада трошкова боравка у предшколској установи за децу корисника новчане социјалне помоћи;

8) регресирање трошкова боравка у предшколској установи деце из материјално угрожених породица.

Права из става 1. тач. 1) до 7) овог члана јесу права од општег интереса и о њиховом обезбеђивању стара се Република Србија.

О обезбеђивању права из става 1. тачка 8) овог члана стара се општина, односно град, у складу са овим законом.

АП Војводина, општина, односно град могу, ако су обезбедили средства, да утврде и друга права, већи обим права од права утврђених овим законом и повољније услове за њихово остваривање.

1А ПРАВО НА ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА И ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА И НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ ОЦА ДЕТЕТА, АКО ЈЕ МАЈКА ДЕТЕТА ЛИЦЕ КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ

ЧЛАН 16А

ПРАВО НА ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА И НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ, ИМА ОТАЦ ДЕТЕТА КОЛИ ЈЕ ЗАПОСЛЕН КОД ПОСЛОДАВЦА, АКО ЈЕ МАЈКА ДЕТЕТА ЛИЦЕ КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ ИЛИ КАО НОСИЛАЦ ПОРОДИЧНОГ

ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГАЗДИНСТВА ИМА СТАТУС ЛИЦА КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ ПРЕМА ЗАКОНУ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ПОРЕЗ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА.

ПРАВО НА ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА И НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ, ИМА ОТАЦ ДЕТЕТА КОЈИ ЈЕ ЗАПОСЛЕН КОД ПОСЛОДАВЦА, АКО ЈЕ МАЈКА ДЕТЕТА ЛИЦЕ КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ ИЛИ КАО НОСИЛАЦ ПОРОДИЧНОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГАЗДИНСТВА ИМА СТАТУС ЛИЦА КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ ПРЕМА ЗАКОНУ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ПОРЕЗ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА.

ПРАВО ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, НА ОСНОВУ МЕЂУСОБНОГ ДОГОВОРА СА МАЈКОМ ДЕТЕТА, ПОСЛЕ НАВРШЕНА ТРИ МЕСЕЦА ЖИВОТА ДЕТЕТА, ОТАЦ ДЕТЕТА МОЖЕ ОСТВАРИТИ ЗА ПРЕОСТАЛИ ПЕРИОД ДО ГОДИНЕ ДАНА ЖИВОТА ДЕТЕТА ЗА ПРВО И ДРУГО ДЕТЕ, ОДНОСНО ДО ДВЕ ГОДИНЕ ЖИВОТА ДЕТЕТА ЗА ТРЕЋЕ И СВАКО НАРЕДНО ДЕТЕ, ОД ДАНА КАДА ЈЕ МАЈКА ОСТВАРИЛА ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА.

ПРАВО ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, НА ОСНОВУ МЕЂУСОБНОГ ДОГОВОРА СА МАЈКОМ ДЕТЕТА, МОЖЕ ОСТВАРИТИ ОТАЦ ДЕТЕТА НА ОСНОВУ МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНЕ КОМИСИЈЕ РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ О СТЕПЕНУ СМЕТЊИ У ПСИХОФИЗИЧКОМ РАЗВОЈУ И ИНВАЛИДИТЕТУ ДЕТЕТА.

ПРАВО ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА ОТАЦ ДЕТЕТА МОЖЕ ОСТВАРИТИ УКОЛИКО ЈЕ МАЈКА ОСТВАРИЛА ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА КОЈЕ ОТПОЧИЊЕ 1. МАЈА 2023. ГОДИНЕ И КАСНИЈЕ.

ПРАВО ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ОТАЦ ДЕТЕТА МОЖЕ ОСТВАРИТИ НА ОСНОВУ МИШЉЕЊА НАДЛЕЖНЕ КОМИСИЈЕ РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ О СТЕПЕНУ СМЕТЊИ У ПСИХОФИЗИЧКОМ РАЗВОЈУ И ИНВАЛИДИТЕТУ ДЕТЕТА КОЈЕ ОТПОЧИЊЕ 1. МАЈА 2023. ГОДИНЕ И КАСНИЈЕ.

О ПРАВУ НА ОДСУСТВО СА РАДА ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА ОДЛУЧУЈЕ ПОСЛОДАВАЦ ЗАПОСЛЕНОГ.

ДАНОМ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА ОЦА, МАЈЦИ ДЕТЕТА ПРЕСТАЈЕ ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА.

ЧЛАН 16Б

ОСНОВИЦА НАКНАДЕ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДЕ ПЛАТЕ ИЗ ЧЛАНА 16А СТАВ 1. ОВОГ ЗАКОНА, УТВРЂУЈЕ СЕ НА ОСНОВУ ЗБИРА МЕСЕЧНИХ ОСНОВИЦА НА КОЈИ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ НА ПРИМАЊА КОЈА ИМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ, ЗА ПОСЛЕДЊИХ 18 МЕСЕЦИ КОЈИ ПРЕТХОДЕ ПРВОМ МЕСЕЦУ ОТПОЧИЊАЊА ОДСУСТВА ЗБОГ КОМПЛИКАЦИЈА У ВЕЗИ СА ОДРЖАВАЊЕМ ТРУДНОЋЕ МАЈКЕ, ОДНОСНО РОЂЕЊУ ДЕТЕТА УКОЛИКО НИЈЕ КОРИШЋЕНО ОДСУСТВА ЗБОГ КОМПЛИКАЦИЈА У ВЕЗИ СА ОДРЖАВАЊЕМ ТРУДНОЋЕ.

ОСНОВИЦА НАКНАДЕ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДЕ ПЛАТЕ ИЗ ЧЛАНА 16А СТАВ 2. ОВОГ ЗАКОНА, УТВРЂУЈЕ СЕ НА ОСНОВУ ЗБИРА МЕСЕЧНИХ ОСНОВИЦА НА КОЛИ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ НА ПРИМАЊА КОЈА ИМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ, ЗА ПОСЛЕДЊИХ 18 МЕСЕЦИ КОЈИ ПРЕТХОДЕ МЕСЕЦУ ОТПОЧИЊАЊА ОДСУСТВА.

МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА НАКНАДЕ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДЕ ПЛАТЕ, ДОБИЈА СЕ ДЕЉЕЊЕМ ЗБИРА ОСНОВИЦА ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА СА 18 И НЕ МОЖЕ БИТИ ВЕЋА ОД ПЕТ ПРОСЕЧНИХ МЕСЕЧНИХ ЗАРАДА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, ПРЕМА ПОСЛЕДЊЕМ ОБЈАВЉЕНОМ ПОДАТКУ РЕПУБЛИЧКОГ ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ СТАТИСТИКЕ НА ДАН ПОЧЕТКА ОСТВАРИВАЊА ПРАВА.

МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА НАКНАДЕ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДЕ ПЛАТЕ ПРЕДСТАВЉА БРУТО ОБРАЧУНСКУ ВРЕДНОСТ.

УТВРЂИВАЊЕ МЕСЕЧНЕ ОСНОВИЦЕ НАКНАДЕ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДЕ ПЛАТЕ, НАЧИН ОБРАЧУНА И ИСПЛАТЕ ПРАВА ИЗ ЧЛАНА 16А СТАВ 1.и 2. ОВОГ ЗАКОНА ВРШИ СЕ НА НАЧИН КОЈИ ЈЕ ПРОПИСАН ЧЛ. 14, 15. И 16. ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 16В

ЗАХТЕВ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ ИЗ ЧЛАНА 16А ОВОГ ЗАКОНА МОЖЕ СЕ ПОДНЕТИ НАЈРАНИЈЕ 30 ДАНА ПРЕ НАВРШЕНА ТРИ МЕСЕЦА ЖИВОТА ДЕТЕТА У КОМ ПЕРИОДУ МАЈКА КОРИСТИ ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА, А НАЈКАСНИЈЕ ДО ИСТЕКА ЗАКОНОМ УТВРЂЕНЕ ДУЖИНЕ ТРАЈАЊА ПРАВА КОЈЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ.

Члан 17.

~~Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета, за дете рођено 1. јула 2018. године и касније, може остварити мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета остваривала приходе:~~

~~1) а у моменту рођења детета је незапослена и није остварила право на новчану накнаду по основу незапослености;~~

~~2) по основу самосталног обављања делатности;~~

~~3) као носилац породичног пољопривредног газдинства које има статус лица које самостално обавља делатност према закону којим се уређује порез на доходак грађана;~~

~~4) по основу уговора о обављању привремених и повремених послова;~~

~~5) по основу уговора о делу;~~

~~6) по основу ауторског уговора;~~

~~7) по основу уговора о правима и обавезама директора ван радног односа.~~

~~Остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета може остварити и мајка која је у периоду од 18 месеци пре рођења детета била пољопривредни осигураник.~~

~~Право из ст. 1. и 2. овог члана може остварити и жена која је усвојитељ, хранитељ или старатељ детета.~~

~~Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује се у трајању од годину дана од дана рођења детета, без обзира на ред рођења детета.~~

~~Изузетно, од става 4. овог члана, за лице које остварује и право на накнаду зараде, односно накнаду плате, право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује се у трајању од годину дана од дана отпочињања права на породичко одеуство.~~

~~Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета остварује мајка из ст. 1. и 2. овог члана у трајању од три месеца од дана рођења детета, ако се дете роди мртво или умре пре навршена три месеца живота, односно до смрти детета уколико оно умре касније.~~

~~Право на остале накнаде по основу рођења и неге детета, може остварити и отац детета, уколико мајка није жива, ако је напустила дете, или ако је из објективних разлога спречена да непосредно брине о детету.~~

~~Право на остале накнаде по основу посебне неге детета остварује се у складу са овим законом и прописима који регулишу остваривање права на накнаду зараде за време одеуства са рада ради посебне неге детета за лица запослена код послодавца.~~

~~Захтев за остваривање права на остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета може се поднети до истека законом утврђене дужине трајања права које се остварује.~~

ЧЛАН 17.

ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, ЗА ДЕТЕ РОЂЕНО 1. МАЈА 2023. ГОДИНЕ И КАСНИЈЕ, МОЖЕ ОСТВАРИТИ МАЈКА КОЈА ЈЕ У ПЕРИОДУ ОД 18 МЕСЕЦИ ПРЕ РОЂЕЊА ДЕТЕТА ОСТВАРИВАЛА ПРИХОДЕ:

1) ПО ОСНОВУ САМОСТАЛНОГ ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ;

2) КАО НОСИЛАЦ ПОРОДИЧНОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ГАЗДИНСТВА КОЈЕ ИМА СТАТУС ЛИЦА КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ ПРЕМА ЗАКОНУ КОЛИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ПОРЕЗ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА.

ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, ЗА ДЕТЕ РОЂЕНО 1. МАЈА 2023. ГОДИНЕ И КАСНИЈЕ, МОЖЕ ОСТВАРИТИ МАЈКА КОЈА ЈЕ У ПЕРИОДУ ОД 18 МЕСЕЦИ ПРЕ РОЂЕЊА ДЕТЕТА ОСТВАРИВАЛА ПРИХОДЕ:

1) А У МОМЕНТУ РОЂЕЊА ДЕТЕТА ЈЕ НЕЗАПОСЛЕНА И НЕ ОСТВАРУЈЕ ПРАВО НА НОВЧАНУ НАКНАДУ ПО ОСНОВУ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ;

2) ПО ОСНОВУ УГОВОРА О ОБАВЉАЊУ ПРИВРЕМЕНИХ И ПОВРЕМЕНИХ ПОСЛОВА;

3) ПО ОСНОВУ УГОВОРА О ДЕЛУ;

4) ПО ОСНОВУ АУТОРСКОГ УГОВОРА;

5) ПО ОСНОВУ УГОВОРА О ПРАВИМА И ОБАВЕЗАМА ДИРЕКТОРА ВАН РАДНОГ ОДНОСА.

ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, ЗА ДЕТЕ РОЂЕНО 1. МАЈА 2023. ГОДИНЕ И КАСНИЈЕ, МОЖЕ ОСТВАРИТИ И МАЈКА КОЈА ЈЕ У ПЕРИОДУ ОД 18 МЕСЕЦИ ПРЕ РОЂЕЊА ДЕТЕТА БИЛА ПОЉОПРИВРЕДНИ ОСИГУРАНИК.

ПРАВО ИЗ СТ. 1, 2. И 3. ОВОГ ЧЛАНА МОЖЕ ОСТВАРИТИ И ЖЕНА КОЈА ЈЕ УСВОЈИТЕЉ, ХРАНИТЕЉ ИЛИ СТАРАТЕЉ ДЕТЕТА.

ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА ОСТВАРУЈЕ СЕ У ТРАЈАЊУ ОД ГОДИНУ ДАНА ЗА ПРВО И ДРУГО ДЕТЕ, ОДНОСНО ДВЕ ГОДИНЕ ЗА ТРЕЋЕ И СВАКО НАРЕДНО ДЕТЕ.

ИЗУЗЕТНО, ОД СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА, ЗА ЛИЦЕ КОЈЕ ОСТВАРУЈЕ И ПРАВО НА НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ, ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА ОСТВАРУЈЕ СЕ У ТРАЈАЊУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА ОТПОЧИЊАЊА ПРАВА НА ПОРОДИЉСКО ОДСУСТВО.

ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА ОСТВАРУЈЕ МАЈКА ИЗ СТ. 1, 2. И 3. ОВОГ ЧЛАНА У ТРАЈАЊУ ОД ТРИ МЕСЕЦА ОД ДАНА РОЂЕЊА ДЕТЕТА, АКО СЕ ДЕТЕ РОДИ МРТВО ИЛИ

УМРЕ ПРЕ НАВРШЕНА ТРИ МЕСЕЦА ЖИВОТА, ОДНОСНО ДО СМРТИ ДЕТЕТА УКОЛИКО ОНО УМРЕ КАСНИЈЕ.

ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА, МОЖЕ ОСТВАРИТИ И ОТАЦ ДЕТЕТА, УКОЛИКО МАЈКА НИЈЕ ЖИВА, АКО ЈЕ НАПУСТИЛА ДЕТЕ, ИЛИ АКО ЈЕ ИЗ ОБЈЕКТИВНИХ РАЗЛОГА СПРЕЧЕНА ДА НЕПОСРЕДНО БРИНЕ О ДЕТЕТУ.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 8. ОВОГ ЧЛАНА, МАЈКА И ОТАЦ ДЕТЕТА КОЛИ ОСТВАРУЈУ ПРИХОДЕ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, МОГУ СЕ ДОГОВОРТИ ДА ПОСЛЕ НАВРШЕНА ТРИ МЕСЕЦА ЖИВОТА ДЕТЕТА, ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ПРЕОСТАЛИ ПЕРИОД ДО ГОДИНЕ ДАНА ЖИВОТА ДЕТЕТА ЗА ПРВО И ДРУГО ДЕТЕ, ОДНОСНО ДВЕ ГОДИНЕ ЗА ТРЕЋЕ И СВАКО НАРЕДНО, ДЕТЕ ОСТВАРУЈЕ ОТАЦ ДЕТЕТА.

ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ОСТВАРУЈЕ СЕ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ И ПРОПИСИМА КОЈИ РЕГУЛИШУ ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА НАКНАДУ ЗАРАДЕ ЗА ВРЕМЕ ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ЛИЦА ЗАПОСЛЕНА КОД ПОСЛОДАВЦА.

ЗАХТЕВ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА МОЖЕ СЕ ПОДНЕТИ ДО ИСТЕКА ЗАКОНОМ УТВРЂЕНЕ ДУЖИНЕ ТРАЈАЊА ПРАВА КОЈЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ.

Члан 18.

~~Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета за лице из члана 17. став 1. овог закона утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси, осим основице доприноса за приходе који имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе првом месецу отпочињања одсуства због компликација у вези са одржавањем трудноће, или породилског одсуства, уколико није коришћено одсуство због компликација у вези са одржавањем трудноће, односно дану рођења детета.~~

~~Основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета, за лице из члана 17. став 2. овог закона, утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за последњих 18 месеци који претходе дану рођења детета.~~

~~Основица за остале накнаде по основу посебне неге детета за лице из члана 17. став 1. овог закона утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси, осим основице доприноса за~~

~~приходе који имају карактер зараде, за последњих 18 месеци који претходе месецу коришћења права.~~

~~Основица за остале накнаде по основу посебне неге детета, за лице из члана 17. став 2. овог закона, утврђује се сразмерно збиру месечних основица на који су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидеко осигурање за последњих 18 месеци који претходе месецу коришћења права.~~

~~Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лица из члана 17. став 1. овог закона добија се дељењем збира основица из ст. 1. и 3. овог члана са 18.~~

~~Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета за лица из члана 17. став 2. овог закона добија се дељењем збира основица из ст. 2. и 4. овог члана са 18.~~

~~Месечна основица за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета из ст. 5. и 6. овог члана не може бити већа од три просечне месечне зараде у Републици Србији, а за права остварена од 1. јануара 2022. године не може бити већа од пет просечних месечних зарада у Републици Србији, према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике на дан почетка остваривања права.~~

~~Месечна основица из ст. 5. и 6. овог члана дели се са коефицијентом 1,5 и тако се одређује пун месечни износ остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета.~~

~~Приликом утврђивања основице за остале накнаде не узимају се основице за приходе који имају карактер зараде, осим за лица која у моменту почетка остваривања права нису у радном односу, а у претходном периоду су остваривала приходе по основу зараде.~~

ЧЛАН 18.

ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 17. СТ. 1. И 2. ОВОГ ЗАКОНА УТВРЂУЈЕ СЕ СРАЗМЕРНО ЗБИРУ МЕСЕЧНИХ ОСНОВИЦА НА КОЛИ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ, ОСИМ ОСНОВИЦЕ ДОПРИНОСА ЗА ПРИХОДЕ КОЛИ ИМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ, ЗА ПОСЛЕДЊИХ 18 МЕСЕЦИ КОЛИ ПРЕТХОДЕ ПРВОМ МЕСЕЦУ ОТПОЧИЊАЊА ОДСУСТВА ЗБОГ КОМПЛИКАЦИЈА У ВЕЗИ СА ОДРЖАВАЊЕМ ТРУДНОЋЕ, ИЛИ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА, УКОЛИКО НИЈЕ КОРИШЋЕНО ОДСУСТВО ЗБОГ КОМПЛИКАЦИЈА У ВЕЗИ СА ОДРЖАВАЊЕМ ТРУДНОЋЕ, ОДНОСНО ДАНУ РОЂЕЊА ДЕТЕТА.

ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА, ЗА ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 17. СТАВ 3. ОВОГ ЗАКОНА, УТВРЂУЈЕ СЕ СРАЗМЕРНО ЗБИРУ МЕСЕЧНИХ ОСНОВИЦА НА КОЛИ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ ЗА ОБАВЕЗНО ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ЗА ПОСЛЕДЊИХ 18 МЕСЕЦИ КОЛИ ПРЕТХОДЕ ДАНУ РОЂЕЊА ДЕТЕТА.

ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 17. СТ. 1. И 2. ОВОГ ЗАКОНА УТВРЂУЈЕ СЕ СРАЗМЕРНО ЗБИРУ МЕСЕЧНИХ ОСНОВИЦА НА КОЛИ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ, ОСИМ ОСНОВИЦЕ ДОПРИНОСА ЗА ПРИХОДЕ КОЛИ ИМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ, ЗА ПОСЛЕДЊИХ 18 МЕСЕЦИ КОЛИ ПРЕТХОДЕ МЕСЕЦУ КОРИШЋЕЊА ПРАВА.

ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, ЗА ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 17. СТАВ 3. ОВОГ ЗАКОНА, УТВРЂУЈЕ СЕ СРАЗМЕРНО ЗБИРУ МЕСЕЧНИХ ОСНОВИЦА НА КОЛИ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ ЗА ОБАВЕЗНО ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ ЗА ПОСЛЕДЊИХ 18 МЕСЕЦИ КОЛИ ПРЕТХОДЕ МЕСЕЦУ КОРИШЋЕЊА ПРАВА.

МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ЛИЦА ИЗ ЧЛАНА 17. СТ. 1. И 2. ОВОГ ЗАКОНА ДОБИЈА СЕ ДЕЉЕЊЕМ ЗБИРА ОСНОВИЦА ИЗ СТ. 1. И 3. ОВОГ ЧЛАНА СА 18.

МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ЛИЦА ИЗ ЧЛАНА 17. СТАВ 3. ОВОГ ЗАКОНА ДОБИЈА СЕ ДЕЉЕЊЕМ ЗБИРА ОСНОВИЦА ИЗ СТ. 2. И 4. ОВОГ ЧЛАНА СА 18.

МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ИЗ СТ. 5. И 6. ОВОГ ЧЛАНА НЕ МОЖЕ БИТИ ВЕЋА ОД ПЕТ ПРОСЕЧНИХ МЕСЕЧНИХ ЗАРАДА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, ПРЕМА ПОСЛЕДЊЕМ ОБЈАВЉЕНОМ ПОДАТКУ РЕПУБЛИЧКОГ ОРГАНА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ СТАТИСТИКЕ НА ДАН ПОЧЕТКА ОСТВАРИВАЊА ПРАВА.

МЕСЕЧНА ОСНОВИЦА ИЗ СТ. 5. И 6. ОВОГ ЧЛАНА ДЕЛИ СЕ СА КОЕФИЦИЈЕНТОМ 1,5 И ТАКО СЕ ОДРЕЂУЈЕ ПУН МЕСЕЧНИ ИЗНОС ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА.

ПРИЛИКОМ УТВРЂИВАЊА ОСНОВИЦЕ ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ НЕ УЗИМАЈУ СЕ ОСНОВИЦЕ ЗА ПРИХОДЕ КОЛИ ИМАЈУ КАРАКТЕР ЗАРАДЕ, ОСИМ ЗА ЛИЦА КОЈА У МОМЕНТУ ПОЧЕТКА ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НИСУ У РАДНОМ ОДНОСУ, А У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ СУ ОСТВАРИВАЛА ПРИХОДЕ ПО ОСНОВУ ЗАРАДЕ.

Члан 19.

~~Утврђивање пуног месечног износа за остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета врши надлежни орган на основу података о висини основице на коју су плаћени доприноси за лице из члана 17. став 1. тач. 1) 7) овог закона, односно за лице из члана 17. став 2. основице на коју су плаћени доприноси за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, а који су евидентирани код органа који води евиденцију о уплаћеним доприносима обавезног социјалног осигурања.~~

УТВРЂИВАЊЕ ПУНОГ МЕСЕЧНОГ ИЗНОСА ЗА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА ВРШИ НАДЛЕЖНИ ОРГАН НА ОСНОВУ ПОДАТАКА О ВИСИНИ ОСНОВИЦЕ НА КОЈУ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ ЗА ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 17. СТ. 1. И 2. ОВОГ ЗАКОНА, ОДНОСНО ЗА ЛИЦЕ ИЗ ЧЛАНА 17. СТАВ 3. ОВОГ ЗАКОНА ОСНОВИЦЕ НА КОЈУ СУ ПЛАЋЕНИ ДОПРИНОСИ ЗА ОБАВЕЗНО ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ, А КОЛИ СУ ЕВИДЕНТИРАНИ КОД ОРГАНА КОЛИ ВОДИ ЕВИДЕНЦИЈУ О УПЛАЋЕНИМ ДОПРИНОСИМА ОБАВЕЗНОГ СОЦИЈАЛНОГ ОСИГУРАЊА.

Месечни износ осталих накнада обрачунава се на основу утврђеног пуног месечног износа накнаде у сразмери броја радних дана у којима се остварује право у датом месецу и укупног броја радних дана у том месецу.

Исплату месечних износа осталих накнада по основу рођења и неге и посебне неге детета, без пореза и доприноса, врши министарство надлежно за финансијску подршку породици са децом на текући рачун подносиоца захтева, из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије.

Изузетно од става 3. овог члана, за лице које нема текући рачун, исплату месечних износа остале накнаде по основу рођења и неге и посебне неге детета, без пореза и доприноса, врши министарство надлежно за финансијску подршку породици са децом на рачун подносиоца захтева за остваривање права отвореног код финансијске организације одређене од стране министарства надлежног за финансијску подршку породици са децом, из средстава обезбеђених у буџету Републике Србије.

Члан 38.

~~Министар надлежан за финансијску подршку породици са децом прописује ближе услове и начин остваривања права на: накнаду зараде, односно накнаду плате за време породилског одеуства, одеуства са рада ради неге детета, одеуства са рада ради посебне неге детета;~~

~~остале накнаде по основу рођења и неге детета и посебне неге детета; родитељски додатак; дечији додатак; накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу без родитељског старања и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу са сметњама у развоју и децу са инвалидитетом и накнаду трошкова боравка у предшколској установи за децу корисника новчане социјалне помоћи.~~

МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ФИНАНСИЈСКУ ПОДРШКУ ПОРОДИЦИ СА ДЕЦОМ ПРОПИСУЈЕ БЛИЖЕ УСЛОВЕ И НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА: НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ ЗА ВРЕМЕ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА, ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА, ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА; ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА И ОДСУСТВО СА РАДА РАДИ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА И НАКНАДУ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ ОЦА ДЕТЕТА, АКО ЈЕ МАЈКА ДЕТЕТА ЛИЦЕ КОЈЕ САМОСТАЛНО ОБАВЉА ДЕЛАТНОСТ; ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА; РОДИТЕЉСКИ ДОДАТАК; ЈЕДНОКРАТНУ ПОМОЋ ЗА РОЂЕЊЕ ДРУГОГ И ТРЕЋЕГ ДЕТЕТА, ДЕЧИЈИ ДОДАТАК; НАКНАДУ ТРОШКОВА БОРАВКА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ ЗА ДЕЦУ БЕЗ РОДИТЕЉСКОГ СТАРАЊА И НАКНАДУ ТРОШКОВА БОРАВКА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ ЗА ДЕЦУ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ДЕЦУ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И НАКНАДУ ТРОШКОВА БОРАВКА У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ ЗА ДЕЦУ КОРИСНИКА НОВЧАНЕ СОЦИЈАЛНЕ ПОМОЋИ.

Министар надлежан за финансијску подршку породици са децом прописује ближе услове одсуства са рада или рада са половином пуног радног времена родитеља, односно усвојитеља, хранитеља или старатеља детета млађег од пет година коме је потребна посебна нега и незапосленог лица корисника права на новчану накнаду по основу незапослености за време посебне неге детета.

О степену сметњи у психофизичком развоју и инвалидитету детета мишљење даје надлежна комисија фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а трошкови њеног рада финансирају се из буџета Републике Србије.

Састав, надлежност и начин рада комисије из става 3. овог члана утврђује министар надлежан за финансијску подршку породици са децом, у складу са законом.

Изузетно, надлежна комисија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из става 3. овог члана, може давати мишљење о степену сметњи у психофизичком развоју и инвалидитету детета и у поступцима остваривања права на новчану накнаду по основу

незапослености за време посебне неге детета, који се остварују у складу са прописима о запошљавању и осигурању за случај незапослености, а трошкове њеног рада сноси Национална служба за запошљавање.

САМОСТАЛНИ ЧЛАНОВИ

Члан 7.

ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ОДСУСТВО СА РАДА И НАКНАДУ ЗАРАДЕ ОДНОСНО НАКНАДУ ПЛАТЕ ЗА ВРЕМЕ ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА, ОДСУСТВА СА РАДА РАДИ НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, КАО И ПРАВА НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА И ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА КОЈИ СУ ЗАПОЧЕТИ ПРЕ ПОЧЕТКА ПРИМЕНЕ ОВОГ ЗАКОНА ОКОНЧАЋЕ СЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА КОЈИ СУ БИЛИ НА СНАЗИ У ВРЕМЕ ОТПОЧИЊАЊА ПОРОДИЉСКОГ ОДСУСТВА.

ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ РОЂЕЊА И НЕГЕ ДЕТЕТА ЗА ПРВО И ДРУГО ДЕТЕ РОЂЕНО ПРЕ СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ОСТВАРИВАЊЕ СЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСОМ КОЈИ ЈЕ БИО НА СНАЗИ У ВРЕМЕ ОТПОЧИЊАЊА ТОГ ПРАВА.

ПРАВО НА ОСТАЛЕ НАКНАДЕ ПО ОСНОВУ ПОСЕБНЕ НЕГЕ ДЕТЕТА, ЗА ДЕЦУ РОЂЕНУ ПРЕ СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ОСТВАРИВАЊЕ СЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСОМ КОЈИ ЈЕ БИО НА СНАЗИ У ВРЕМЕ ОТПОЧИЊАЊА ТОГ ПРАВА.

ИСПЛАТЕ ПО РЕШЕЊИМА ДОНЕТИМ ПРЕ ПОЧЕТКА ПРИМЕНЕ ОВОГ ЗАКОНА КАО И У ПОСТУПЦИМА ИЗ СТ. 1. И 2. ОВОГ ЧЛАНА КОЈИ СУ РЕШЕНИ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА КОЈИ СУ БИЛИ НА СНАЗИ ДО ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА ВРШИЋЕ СЕ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА КОЈИ СУ БИЛИ НА СНАЗИ ДО ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 8.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ 1. МАЈА 2023. ГОДИНЕ